

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Anys XIII

Reus Dimecres 21 de Septiembre de 1898

Núm. 3.703

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Plas 1
n provincies trimestre. 3'50
Extranjer y Ultramar. 7
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

SECCIÓ DOCTRINAL

Romansos.

Carlins de totes classes; republicans de tots matisos; monàrquics de dreta y esquerra, tots los que més ò menys interyenen en la cosa pública, tots ab veritable unanimitat estan conforme en dir que la causa de les desdixas per que passa l' Estat espanyol, no es altre que l' estat de degeneració á que ha arribat dintre del sistema parlamentari, lo que tan malament s' ha batejat ab lo nom de política.

Tots se lamentan de la volada que ha pres la *empleomania*, de la *yernocracia* y tantas altres plagas com flagellans l' erari públic; tots ab rara unitat, exacerben las practicas electorals de las que tots fan ús, y comprenen que son font de decadencia nacional y rebaixament moral dels que las practican; de lo que ha passat á Espanya desde la restauració, no podia tenir altre desenllas que l' que actualment, y tots retreuen aquell ditxo castellá que diu, *de aquellos polvos, etc. etc.*

Aixó es lo que diuen ells; los mateixos que fins ara han format part dels ministeris, los que s' han nomenats per la *representació* de la nació, los que han ocupat un lloch en las diputacions y municipis, aquesta colla de senyors quin afany ha sigut sempre fer la felicitat dels habitants d' Espanya, com ho han repetit cent voltes en los manifestos als electors en épocas de xirinola electoral.

Y ab aquesta mateixa cantarella omplen planas y mes planas los diaris polítics de tots colors, y aquets diaris que la historia s' cuydará de jutjar definitivament, sens dubte d' un modo bastant depressiu pels seus inspiradors, puig la seva conducta es de lo més inhumá y antipatriòtic de tot quant s' ha fet durant los últims anys, y consti que no es poch lo que s' ha fet que porta compenetrat en si tan dusos calificatius.

No 'ls demaneu á ells, avuy per avuy cap sacrifici per la seva víctima, cap remey raonable per la aflictiva situació d' aquesta Espanya que tant alardejan d' estimar, ells que no han fet altra cosa que degradarla. Avuy estan anonadats. Avans de firmarse 'l protocol entre 'ls Estats Units y Espanya, tots creyan imminent un alsament de protesta per part del poble espanyol, y la passivitat d' aquets habitats los ha deixat, si cap, més desconcertats encare. Viuen completament als llims. Aquets últims anys se 'ls ha enterbolit lo cap de tal manera ab tanta marxa de Cádiz, ab tant d' honor nacional y ab tant de... tocino, que avuy, pobrets, han perdut l' esma completament y no saben á quina paret tocan. ¡Y pensar que alguns d' ells han governat un Estat de divuyt milions d' habitants!

Tothom parla de regenerar la Espanya; tots parlan de la necessitat d' encarrilar á la nació per altres viarans y no saben veure ó no volen comprendre que aixó es impossible mentres no s' modifiqui radicalment la organizació del Estat; mentres no s' desfasin d' aquesta mania de la uniformitat nacional y no entrin de plé á plé dintre del sistema regionalista; mentres no deixin bellugar á las diferents regions que integran aquest Estat ab la natural y anyorada llibertat que en altre temps las hi usurparen.

Perque quina confiança poden inspirar al poble los actuals organismes polítics ni las individualitats que 'ls representan, si ells, uns y altres, han sigut los causants d' aquesta tarrabastada, si tots ab las sevas

concupicencias y deixadesas nos han portat á tan trist estat?

Es necessari crear nous organismes y ab aquell nou personal format d' homes nets de cor y de conciencia, ab individualitats que no estigan malejades pel caciquisme embrutidor actual, y ab prou amor á la patria natural pera treballar ab entusiasme en la tasca de regenerar la seva respectiva regió, que serà ab lo temps la de la regeneració de la desventurada Espanya.

Que no pensin ferho desde Madrid com s' han vingut fent las cosas desde molts anys, que ja hem vist prou clar lo resultat que dona, y que s' destassin los *ilustres jefes* d' aquesta pretensió errònea y antipatriòtica de volguer agavellarho tot, de voler convertirse ab un semi-deu de la política; que no es aquesta la missió dels governants si volen cumplir ab lo seu deber.

Are alguns periòdics de la Cort, potser ab veritable bona fé, nos esplican lo que ja fa anys que sabem, aixó es, que la administració espanyola es una cosa desgabellada y que tot va á tres quarts de quinze, y posats á dir, fins unás cosas que fan pujar los colors á la cara. Impossible sembla tanta ineptitut, tanta deixadesa y tanta poca escrupulositat.

administració quin centre los lo Ministeri de roman, ab funcionarios zelosos del seu deber, nombrats, per suposat, per lo govern central y ab més facultats y potser també ab més sou que 'ls actuals, encare la administració espanyola podria surar, perque, veja com que som fills de cases bonas, es alló, *quien tuvo retuvo*, y no dich jo si n' hi ha de cosas per explotar (aquesta es la verdadera paraula—dintre d' Espanya.

Si, senyors, sí, tot aixó estaria molt be, si deixavan que cada regió per sí se cuydes de fomentar la seva propia riquesa. Pero com aquest detall no entra en lo seu plan de regeneració de la patria, avans lo contrari, ells pensan unificarlo encare més, com ho demostran lo projecte de cossos de policías municipals y alguns altres de que ja s' ha parlat, creyém que tot lo que han dit no passarà d' axgua de borrejas, y que seguirem com fins avuy ab empleats y governants modelo, que acabaran de fer la felicitat d' aquest desgraciat poble espanyol.

Ja ho diuen que s' hauria d' arreglar la administració, pero ho volen fer ells, los preferits, los que fins avuy s' han cuydat de portarho, que ja veyém de quin modo ho han fet. En una paraula: ells volen la Espanya ab l' ajuda de tots, á sa manera, tan sols per poguer conservar la sopa bona.

Aquest es lo pot de la confitura: tot lo demás son romansos.

JOSEPH ALEMANY y BORRAS.

Blanes, 1898.

Evacuació de Cuba y Puerto Rico

REGLAS PERA ELLA

Lo «Diario Oficial del Ministerio de la Guerra» publica la següent circular dictant reglas pera 'l regres dels exércits de Cuba y Puerto Rico:

Primer. Los barcos que han de conducir las expediciones arribarán á un dels ports de Barcelona, Valencia, Málaga, Cádiz, Cornuya y Santander.

Segon. La repatriació comensará per los malalts, ab los que s' formarán expedicions que compreguin tantols als individuos que vagin á ficar sa residencia á la regió á que perteneixi 'l port á que 'l barco ha d' arribar ó á las regions immediatas.

Tercer. Los individuos vindrán socorreguts per una quinzena, comptada desde 'l dia del embarch, y cobrarán á sa arribada á la Península los demás ausilios metálichs, conforme está determinat en la Real ordre de l del actual (D. O. núm. 194).

Quart. Cada expedició vindrà manada per un jefe, al qual acompañarán un oficial y una classe de tropa per cada 50 individuos de la expedició. Durant la travessia s' formarán llistas filiadas per armas y cossos, anotantse además lo punt ahont cada individuo va á ficar sa residencia, á fi d' evitar confusions y retessos en la evacuació del port de desembarch.

Quint. Los jefes y oficiales percibirán al desembarcar una ó més pagas en proporció al número de las que se 'ls hi degui.

Sisé. S' enviarán oportunament á Cuba y Puerto Rico lo número de trajos complets de panyo y també de mantas suficients pera tots los individuos que han de repatriarse, procurant vinguin calats, y si aixó no fos possible, los respectius Capitanes generals donarán avis per lo cable, pera atendre á aquesta necessitat á l' arribada á la Península.

Seté. Un cop acabada la repatriació de malalts, se verificará la del resto del exércit, fentla per cossos, *distintos* que perteneixin los de cada expedició al barco que la conduirà. Los individuos d' aquestas expedicions serán socorreguts en igual forma que la disposada pera las de malalts.

Octau. Los oficiales, classes é individuos de tropa perteneixents als cossos de voluntaris movilsats, aixis com los bombers que hagin prestat servey de campanya durant la guerra, deurán portar, cas de retornar á la Península, una certificació de lo que per concepte d' habers se 'ls hi degui.

Nové. L' armament, municions, banderás, monturas, correates, material sanitari y d' Administració militar s' enviará convenientment empaquetat per cossos, pera efectuar la entrega á la Península en la forma que determina la Real ordre de 12 d' agost últim (C. L. núm. 277).

10. Lo cos d' Estat major farà una segregació en los arxius del ram de Guerra de tots aquells documents relacionats ab la campanya y que pogan servir pera fer sa historia, los quals, empaquetats per separat de la documentació general, s' enviarán com está consignat al arxiu general militar establert á Segovia, quan arribi la oportunitat d' enviar també á la Península 'ls instruments topográfics y bibliotecas perteneixents á dit cos y consignats al Dipòsit de la Guerra.

11. Lo cos d' artillería remeterá aixis mateix al citat arxiu general tota la documentació que existeixi en la comandancia general, mestransa, pirotecnia y parks. Los models que hi hagi en la mestransa y en la pirotecnia, aixis com los demás efectes de valor històric, ben acondicionats, serán remesos al Museu d' artillería.

12. Lo cos d' enginyers procurarà fer lo mateix ab los instruments, planos y demás documents que existeixin en los dipòsits topográfics y dependencias del cos, enviantlos consignats al dipòsit general topogràfic del mateix. Los llibres y documents existents en las bibliotecas de ditas dependencias, aixis com los models d' obras, s' enviarán en igual forma al Museu d' enginyers. Los arxius, igualment acondicionats, se enviarán al arxiu general militar. En las dependencias ahont no s' trobi feta la separació entre las bibliotecas,

arxius y dipòsits topogràfics, se separaran los efectos que deguin destinarse á un ó altre dels mentats centres, y en cas de dubte ó impossibilitat de fer la separació, s' enviarán tots al dipòsit general topogràfic.

13. Los demás arxius militars s' aniran preparant en paquets pera remetre'ls en las darreras expedicions ab los efectos anteriors y ser entregats á la Península conforme á lo disposat en la citada real ordre de 12 d' agost.

14. La inspecció de la Caixa general d' Ultramar tindrà disposat lo número de trajos complets de panyo y de mantas pera enviar als districtes de Cuba y Puerto Rico, y solicitará ab oportunitat los fondos necessaris pera cubrir todas las atencions que implica 'l compliment d' aquesta disposició, los quals serán càrrecs al crèdit extraordinari de la campanya de Cuba.»

La circular no parla d' una manera clara del material d' artilleria, á no ser que vagi inclòs en lo que disposa l' art. 9.

Lo ministre de la Guerra ha comunicat ja als Capitans generals de Cuba y Puerto Rico varias instruccions pera 'ls futurs embarchs de tropas.

S' ha disposat també que, sense esperar al mes de Novembre, com avens estava disposat, se faciliti ermilla de bayona als soldats procedents de las Antilles, á fi de que puguin abrigarse al passar per regions frescas.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del día 20 de Setembre de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneróide	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	758	77		0'5	Bas	
3 t.	757	76				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direccio	classe	can
9 m.	Sol. 41	18	25	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 39		29	S.		0'4

En altre lloch d' aquest número publicuem la crida que la «Associació Catalanista» fa á tots los socis, pera

Si s' reuneixen prou número de senyors regidors avuy al mitj dia celebrarà sessió de primera convocatorià l' Excm. Ajuntament.

Al igual que á l' any anterior lo reputat mestre públich D. Sixto Laguna que te la escola en la plassa de Catalunya obrirà lo primer d' Octubre una classe de nit perá 'ls adults quedant oberta la matrícula.

Ho avisem al públich per que en lo suelto que diumenge publicarem no mes feyam referencia á la dels senyors Bages y Navarro.

Un amic nostre que aquest istiu va passar una temporada en lo Port de la Selva, nos escriu que fem constar que en aquell poblet del Ampurdá causa mal efecte lo sentir á un fill de la mateixa població, canonge de la Catedral de Lleyda, predicant tot l' istiu als seus compatriois en castellá, essent aixís que sab que no l' han d' entendre y per lo tant que no s' poden aprofitar dels bons consells que 'ls hi dirigeix, donant ocasió á que una dona al sortir de la iglesia digués l' altre dia que pera predicar sense que 'l poguessin comprendre fora molt millor que se 'n estés, perque al menos podrian dir Pare Nostres.

La Cambra de Comers d' aquesta ciutat, dirigí ahir los dos següents telégramas, que ha continuació reproduhim:

«Excm. Sr. Ministre d' Estat.—Madrid.

Aquesta Cambra de Comers fa sevas las manifestacions contingudas en l' exposició elevada á V. E. per la Cambra Espanyola de Comers de Cete fecha 2 dels corrents.

Creu aquesta Cambra que la elevació de drets que tractan de proposar á la Cambra frecesa alguns Diputats ultraccionistas, de ser aprovats dificultaria en extrém si no impedían per complet la exportació de nostres vins á Fransa.

Interessém vivament á V. E. en aquest assumpto esperant que per sa valiosa mediación podrá evitarse lo nou mal que amenassa á nostra viticultura.—Lo President, Lluís Quer.—P. A. de la J. D. Lo Secretari Tomás Abelló.»

«Excm. Sr. Director general d' Obres Públicas.—Madrid.

Aquesta Cambra de Comers en vista del estat lamentable en que s' troba de molts mesos ha aquesta part la carretera de Reus á Tarragona que impossibilita tránzit rodad, en perjudici interesos aquest comers y principalment del important y numerós gremi carreterers d' aquesta y Tarragona, prega encarescudament á V. E. dicti ordres oportunas pera son arreglo immediat esperant atendra nostra fundada y justa petició.»

Trobém en *Le Figaro* de París que en las vuyt funcions que donarà en lo teatro de la Renaissance la companyia de la senyora Guerrero y del senyor Diaz de Mendoza, posará en escena las obras següents: «La Nina bobá», de Lope de Vega, «Casa con dos puertas mala es de guardar», de Calderón, «El desden con el desden», de Moreto, «El estigma» y «Mancha que limpia» de Echegaray, «Maria Rosa» y «Tierra baja», de Guimerá y 'ls saynetes «Pepa la Frescachona», de Vega, «Los valientes», de Burgos, «Los ultramarinos», de Luceño y «Las olivas», de Parellada. La primera representació serà 'l dia 3 del vinent Octubre.

Desde Maig á Octubre de 1897 moriren en la isla de Cuba los següents individuos de tropa naturals de nostra provincia:

Martí Saperas Ramón, de la capital; Joseph Subirat Raldá, de Godall; Ramón Rosell Estanillo, de Espuga; Jaume Rossell Ribé, de Pla de Cabra; Antoni Palliser Martí, de Reus; Joseph Nuet Rovira, de Montroig, y Joseph Marín Ugat, de Llorens.

Los pastissers de Vendrell han fet una segona rebeixa en lo preu del pá, consistent en 40 céntims de pesseta per arroba, venentse 'l de primera classe á 4'60 pessetas l' arroba y 'l de segona á 4'20 pessetas.

La mortalitat que ha tingut lo darrer vapor arribat á Vigo passa ja de tota ponderació. Cent vint y tres infelissos soldats han mort en la travessia del «San Ignacio de Loyola»; cent vint y tres víctimas més que han pagat son tribut al malehit himne de sarsuela tant de moda aquestos anys darrers!

Ab lo «San Ignacio» y 'l «Leonora» que arriba á nostras costas ben aviat s' haurá acabat lo calvari de la guarnició de Santiago de Cuba y comensará 'l dels que quedan als altres districtes militars de Cuba y Reis sortats que ns tenen presoners á Luzon los yanquis y l' Aguinaldo.

Devant de tanta desventura torném á escitar la caritat de nostres lectors. Desembarcats als ports, oomena la escampada cap á las vilas y llogarets d' Espanya; los trens portan tots son contingent de malalts vestits de la manera que poden, alimentats Deu sab cóm, atesos... no 'n parlém de la manera com se 'ls atén en los nostres ferrocarril quins empleats tenen tots un ordeno y mando á la boca.

Que s' associhin ab las ánimas piadosas, que organisin un servey en las estaciones de carrils que no 'ls falti caldo y llet als soldats, caldo y llet més que menjars forts que sos delicadíssims ventrells no pahirian. Una tassa de caldo á cada estació los donará forsas pera arribar vius als brassos de sas mares.

Ja que 'l govern als catalanistas no 'ns te cap diner empleem lo que no volguerem dar per la guerra en obras de caritat. Y cap millor que la de refer aquestos espectres de la mort que treuhen lo cap por las finetretas dels carrils ó que jauhen sense forsas en los llits y banchs del vagon. Que no falti la caritat en los que tinguin medis de fortuna, que donas del poble troberan de sobras pera recorrer en un minnt tots los cotxes dels trens. Caldos bons per los que repugnan la llet; llet pera 'ls que no vulgan caldos, no 'ls perjudicarán com los xorissos que 'ls venen en altres terras. Tots, fins los que semblan estar més bons, necessitan aliments fácils de pahir no excitants que 'ls acabin de malmetre.

En algunas estaciones de nostres ferro-carrils aquest servey ja está organiat, pero falta encare en molts. Que se n' encarregui qui tinga ver amor al prohibime, que no li faltará qui l' ajudi. Y si aquesta vegada hem sigut cossi sols los catalanistas en malehir la guerra, may per may que las bojerias de la premsa tornin á oavar la sepultura pel jovent que no ha entrat encare en quinta, serém molts més á ofegar los estúpits esbufechs del «Cádiz». Com més d' aprop se veu lo flagell de la guerra més s' aburreix; com més s' acosta un á un malalt més compassió sent per ell.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums puja á 841'20 pessetas.

Diu un periódich que 'ls nous diputats provincials silvelistas per Barcelona, en una de las primeras sesiones del vinent periodo se proponen demanar la supressió de las dietas que cobran los diputats que forman part de la comissió Provincial.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l' anunci de la quarta plana, Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Impresions de viatge

De Reus á Villareal

No poguent escriure articles doctrinals perque las sanefas ab que 'ls adornavam quan lo llapis vermell hi espigolava alguna paraula, ratlla ó párrafo tampoch las hi volen segons darrer B. L. M. que varem rebre diumenge, nos entetindrem en parlar, de viatjes ó de qualsevol altra cosa que essent motiu de distracció al lector, los hi faciliti coneixements pera 'l dia que vulguin també viatjar.

Se pot empendre 'l viatge ab lo tren correu que surt de Barcelona á las cinch del matí y que s' agafa á Salou á las deu, per medi del tranvia económich que hi té un tren en combinació y si s' vol agafar l' exprés que surt de Tarragona á dos quarts de dotze de la nit s' ha de pendre 'l correu que d' aquesta surt cap á Tarragona á un quart de vuyt del vespre ó he en carruatje sortint á las onze d' aquesta ciutat cap á Salou.

En l' exprés y anant á Salou en tartana vaig empendre jo 'l viatge: mentres lo carruatje devallava carretera avall, embolcallat lo camp per una nit de fosca, feya memoria de lo que á ciutat deixava: la familia, 'ls amichs, afectes que á mida que t'allunyas reviscolan ab major forsa, y sentia que una lluna plena no iluminés lo camp pera emportarmen una nova impresió y millor compararla ab las diferencias que observas en lo del vehí regne.

Fins á Salou res de nou vaig trobar, cap nota que s' mereix apuntarla en lo carnet d' excursions, si per alt passo, com ho vull passar, lo que hi ha algún tros de carretera que anant lo carruatje á bon pas es més fácil abocar y perdre 'l tren que seguir avant y arribarhi bons y sans.

En la parada de Salou, un aliat quins vibracions se senten esmortuhidas, los gemechs de la corneta dels guarda-agullas y 'l moviment de fanals que s' observa vora la via, indican al passatjer que 'l cavall de foch s' acosta y com no ve gayre cansat puig no mes se 'ls hi dona un minut de *ressuello*, es precis espavilarse pera pujar y conduhir la maleta ó sach de mà, si no s' portan altres artefactes y encara convé anar mes que depressa si s' vol escullir un cotxe que vagi un xich buyt, ja que s' ha de passar la nit en vetlla.

Lo tren en que jo 'm vaig embarcar portava plenas las 1.^a: jo tenia presa 2.^a y mes la bona estrella que la bona voluntat me va portar en un departament, lo qual sols era ocupat per dos homes y una senyora ó senyoreta, donchs á sa cara tot lo mes que s' hi llegia eran uns 24 anys.

De bonica ho era de debó: morena y ab un rostro d' una bellesa quins perfils denotavan la rassa que invadí y s' apoderá de la península arrans la batalla del Guadalete, la feya mes seductora la poca llum que iluminava 'l wagó y l' estar ajeguda demunt del banch encoixinat, tal vegada rendida més per l' aburriment del llarch viatge recorregut y 'l trajecte que li faltava que per la son que pogués acudir á sos negres y bonichs ulls.

La bona nit per mi donada contestada per un «buenas» per la valencianeta y 'l que suposo jo 'l seu senyor, donchs l' altre aparentá seguir dormint fou tota la conversa que s' tingué en lo cotxe fins á Vinaroz ahont s' hi arriba á las quatre del matí.

Aixís es que no compti lo que disfrutaria. De las finestretas del cotxe á fora, fosca: dins del departament silenci, per no dir tristesa.

A Vinarós lo quadro s' animá una mica més: puja al nostre departament un home del país, vestint á la costum de Tortosa, ab calsa ample, y tan bó sería, que resignat s' assentá demunt de la fusta del banch per no demanar lo bossi de cuixí que li corresponia.

Entaularem conversa ab éll, á falta d' altre, pero baixá á Torreblanca, la estació mes propera á la sortida, y 'm pensava que altra volta 'm tocaria fer l' ofici de mut, quan la senyora aquella 'm preguntá que si 'l coneixia.

Negativa fou la meva resposta, y com se mostrá

sorpresa, voreig afegir acte seguit. que anant al tren ó de viatge era jo amich de procurarme fer lo agradable.

Prou se pateix en los trens y tartanas, pera que entre 'ls passatgers no 's busqui fraternisar y mes si son tipos que atraguin per la seva rustiguesa, per la seva amabilitat ó per la seva bellesa.

No puch dir si va acullir la alusió que vostés segurament hi veurán, pero si que desde Torreblanca no 's va dormir tant y que are per una cosa are per altre, ja explicant narracions que han sortit de llavis de soldats, ja parlant de que barcos que s' han fet per l' aygua s' encallin per terra, etc. etc. ó ja perque 'l dia s' acostava á passos de gegant y la naturalesa nos oferia motius suficients de distracció, fos per lo que fós, lo resto del viatge acabá molt millor de lo que son principi podia fer ovirar.

A quarts de set del dematí s' arribá á Villareal, la població més important y la més rica de la provincia de Castelló de la Plana y la impresió que reb lo viatjant que la visita per primera vegada es de las més gratas.

Anirá seguint.

X. X. y X.

SECCIÓ OFICIAL

Associació Catalanista

Per acort de la Junta Directiva prés en sessió celebrada ahir se cridá á tots los socis á reunió general extraordinaria que tindrà lloch demá, dimecres, á las nou de la nit en son hostatje social, pera elegir los cárrechs vacants que hi ha dins de la Junta y tractar d' altres assumptos d' interés pera 'ls associats.

Reus 20 de Septiembre de 1898.—Lo President, Anton Serra.

Gas Reusense

Havent millorat algo las circunstancias que feren indispensable l' establiment del recárrech de cinch céntims de pesseta per metro en lo preu del gas, aquesta Societat, disposada sempre á favorir á sos abonats, te 'l gust de fer públich que ha reduhit dit recárrech á tres céntims de pesseta per metre, que comensará á aplicar al consum del present mes.

Reus 20 de Septiembre de 1898.—L' Administrador.

Registre civil

del dia 19 de Septiembre 1898

Naixements

Joseph Plenas Amiel, de Batista y Francisca.—María Claramunt Torrents, de Gabriel y María.—Manuel Mercadé Ferraté, de Manel y Francisca.—Pau Grás Barbé, de Francisco y Ceresa.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Gertrudis Martorell Paijá, 78 anys, Hospital Civil. Francisco Gatell Coll, 17 anys, partida Capellá, 14.—María Casas Bertrán, 45 anys, Amargura, 61.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Mateo.
Sant de demá.—Sant Maurici.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	58'82	Filipinas	
Exterior		Aduanas	90'
Amortisable	68'12	Cubas 1888	70'12
Fransas	26'85	Cubas 1890	53'62
Norts	24'90	Obs. 6 0/0 Fransa	80'
Exterior París	43'40	Obs. 3 0/0 »	41'
GIROS			
París	57'	Londres	39'55

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda el comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfén los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSI DE REUS

Cotizacions realitzadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	58'87	Cubas del 86	70'12
Exterior		Cubas del 90	53'62
Colonial		Aduanas	89'
Norts	24'90	Oblig. 5 p 8 Almansa	78'50
Fransas	26'90	Id. 3 p 8 Fransa	41'
Filipinas	73'50		

PARÍS			
Exterior	43'45	Norts	
GIROS			
París	57'	Londres	39'55

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adheció de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.			
» á 8 » vista.			
París á » » »			
Marsella á 8 » »			
VALORS LOCALS			
	DINER PAPER.	OPER.	

	ACCIONS	0/0	0/0	0/0
Gas Reusense.	725	750		
Industrial Harinera.		500		
Banch de Reus.	450	475		
Manufacturera de Algodon.		400		
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	200			

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 18

De Bergen y Cartagena en 17 ds. v. noruech «Salamanca», de 599 ts., ab bacallá, consignat als senyors Boada germans.

De Málaga y Valencia en 4 ds. v. «Grao» de 1.010 ts., ab efectes, consignat á don Antoni Mas.

Despatzadas

Cap.

Entradas del dia 19

De Cette en un dia v. «Correo de Cartagena», de 288 ts., ab efectes, consignat als senyors Vinda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

De Liverpool en 2 ds. v. «Cecilia», de 956 ts., ab efectes, consignat á don Modest Fénech.

Despatzadas

Pera Cette v. «Correo de Cartagena» ab vi.
Pera Cette y Barcelona v. «Grao» ab carga general.

Pera Liverpool y esc. v. «Cecilia» ab vi.
Pera Alicant v. francés «Le Sion» ab tránzit.
Pera Barcelona v. noruech «Salamanca» ab tránzit.

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cóm se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quina son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltes vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á consecuencia d' un esforç voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per això hasta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ó obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cautchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplàtics pera evitar lo carregament d' espatillas.

Faixas hipogástricas pera corretjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde 'l dia primer de septembre de 1898.

Sortidas de Reus

Matí: 4'10, 5'45, 9'06.
Tarde: 12'35, 2'32, 4'02, 5'30, 6'59.

Sortidas de Salou

Matí: 4'56, 7'21, 10'49.
Tarde: 1'45, 3'19, 4'47, 6'19.
Nit: 7'49.

Servey de trens combinats que regirá en lo tranvia á vapor desde la estació del ferrocarril fins devant del carrer Glosa de Mestres desde 'l dia primer de septembre.

Sortidas de la Estació

Matí: 5'25 7'50 11'20
Tarde: 2'00 3'45 5'13 6'45.

Sortidas del carrer Glosa de Mestres

Matí: 5'40 8'45.
Tarde: 12'30 2'15 3'56 5'25 6'55.
6'55 7'44.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.
Reus 27 d' Agost de 1898.

TELEGRAMAS

Madrid 20.

Lo Govern se nega á pagar per compte del Estat otras repatriacions que las estrictament necessarias, las que marca la ley.

—Avuy arribará á Vitoria lo general Augustín, segons noticias oficials. Se preparan á rebrel ab una manifestació d' agrado.

—Sembla que han suspés son viatge á Santander algunas comissions particulars de marins designadas pera rebre als presoners de la escuadra de Cerverá. Se diu que la de Cádiz es una de las que han suspés son viatge, per no estar autorisats per sos quefes. Aixó es d' una note oficiosa que porta «La Correspondencia».

També la «Correspondencia» publica la noticia de que numeros-s socis del Foment de Barcelona están molt disgustats per lo telegrama d' adhesió del president d' aquella Associació al general Polavieja, faltant al Reglament de dita societat.

—Avuy comensa la evacuació de tropas de Puerto Rico.

En quant á Cuba, son 150,000 homes los que s'han de repatriar.

Lo primer de que s' encarregarán los americans en una y altra colonia será de la recaudació d' Aduanas.

—Diu «El Imparcial» que fins are s' havia observat cert pudor en las relacions dels homes polítichs ab las Empresas.

Los polítichs que eran cridats á ocupar alts puestos de la nació cessavan en lo desempenyo de sos cárrechs en las Empresas ferroviarias y en otras. Ab arreglo á aquestas prácticas, sembla que al terminar la gestió ministerial rebia 'l polítich—lo gran home—tots los sous rennits que havia devengat; pero are s' ha donat un pas de gegant en lo camí del progrés per lo senyor Capdepón. Aquest apareix en la «Gaceta» del 16 del corrent com president de la comissió liquidadora de la Companyia dels ferrocarrils del Est d' Espanya. Serveix á un mateix temps á la nació y á una Empresa mercantil.

—Diuhen de París que en los círculs polítichs se tém y 's creu inevitable un conflicte entre Fransa ó Inglaterra, per la cuestió del Scedan. Si l' «ultimatum» dels inglesos donat per lo «sirdar» Kirtchener al capitá Marchant pera l' abandono de Fachoda se porta á cap, lo conflicte será imminent.

—En un poble de la provincia de Granada han sigut destruhidas norenta casas per una horrorosa tormenta. Morí ofegada una jove. Tres pedras de la pedrada cayguda pesaren dos lliuras.

—En la provincia de Sevilla la tormenta ha causat grans perjudicis á set pobles. En dos d' ells hi hagué moltes desgracias personals.

—Lo duch d' Orleans, que vol explotar á son favor lo fanatisme de secta, ha fet manifestacions adulant al exercit y protestant contra 'ls ministres que volen la revisió del procés Dreyfus.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diaspes, (per Vilanova).
 12'11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

6'25 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Vilanova).
 1'58 t. per id.
 7'39 t. exprés (dimars, dijous y diasptes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'49 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8.30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'10 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,

De Barcelona (per Tarragona)

8'30 m.

8'30 m.

De id. directa 10'30 t.
 De id. id. 1'30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera 7'30 m.
 (per Picameixos y descendit de Lleyda) 7'30 m.
 De Madrid y Zaragoza 2'30 m.
 De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona na lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Dev, tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
 Pera id. á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 7' m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, directa á las 7'00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.

Pera Madrid, Saragossa y Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los busson després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
 INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS



SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més efícaç, lo mes durader

baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA